

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (του Άγγελου Νικολόπουλου)

Τζ. Έλκινγκτον, Τζ. Χειλς, Ντ. Χιλ, “Το Βιβλίο του Μικρού Πράσινου Καταναλωτή”, εκδ. Σέλας, 1992

Η οικολογική καταστροφή αποτελεί μέρος της ψυχρής ανώνυμης βαρβαρότητας (1) την οποία μας κληροδότησε ο 20ος αιώνας. Προέρχεται μέσα από την ορθολογικοποίηση που μόνο υπολογισμούς ξέρει να κάνει αγνοώντας τα άτομα, τις ανάγκες τους και τα αισθήματά τους.

Η ελπίδα απέναντι σε όλα αυτά διαφαίνεται μέσα από την συμβολή των αντίθετων ρευμάτων όπως υποστηρίζει ο Εντγκάρ Μορέν «Συχνά στην ιστορία, αντι-ρεύματα που γεννιούνται ως αντίδραση στα κυρίαρχα ρεύματα μπορούν να αναπτυχθούν και να αλλάξουν την ιστορία της (2)».

Το οικολογικό αντι-ρεύμα ξεκίνησε ως εναντίωση στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την πρόκληση τεράστιων τεχνικών/βιομηχανικών καταστροφών και ενδυναμώνεται από τη συνειδητοποίηση της όξυνσης αυτής της βαρβαρότητας.

Η δημιουργία αντι-ρευμάτων στο σχολικό χώρο και η εγγραφή μέσα στους μαθητές της συνείδησης ότι αποτελούν πολίτες της γης, της συνείδησης της ευθύνης απέναντι στα τέκνα τη Γης και της αλληλεγγύης μαζί τους δημιουργεί την ελπίδα ότι οι κοινωνίες μας δεν εξάντλησαν τις δυνατότητες βελτίωσης και μετασχηματισμού τους.

Το βιβλίο του μικρού πράσινου καταναλωτή κυκλοφόρησε στην Ελλάδα το 1992, σε μια εποχή όπου τα προτάγματα της πολιτικής οικολογίας είχαν πολύ μικρή απήχηση και η πλειοψηφία των πολιτών άγνοια για τις σχέσεις της ανάπτυξης, της παραγωγής,

της κατανάλωσης και της περιβαλλοντικής ηθικής. Οι ατμομηχανές της ελληνικής βιομηχανίας παρήγαγαν στο όνομα της προόδου αγνοώντας το χρέος του ανθρώπου προς τη φύση και τις επιπτώσεις αυτής της αλόγιστης παραγωγής και κατανάλωσης απέναντι στο περιβάλλον.

Η ύλη του χωρίζεται σε τρία μέρη και απευθύνεται σε μαθητές σχολείων όλων των ηλικιών αλλά και σε ενήλικους «μαθητές» οι οποίοι έχουν άγνοια για τις επιπτώσεις των καταναλωτικών τους συνηθειών.

Στο πρώτο μέρος υπάρχει σχετικό γλωσσάρι στο οποίο αποσαφηνίζονται διάφοροι όροι και στη συνέχεια παρουσιάζονται και αναλύονται με τρόπο εύληπτο όλα τα προβλήματα που δημιουργούνται στο περιβάλλον από την ανθρώπινη δραστηριότητα, μαζί με εναλλακτικές ιδέες, προτάσεις και λύσεις.

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η καταστροφή των τροπικών δασών, οι επιπτώσεις από την συχνή μετακίνηση με αυτοκίνητο και τη δημιουργία αυτοκινητοδρόμων υψηλών προδιαγραφών. Περισσότερα αυτοκίνητα, περισσότερη εξόρυξη μετάλλων για τη δημιουργία τους, περισσότερες εκτάσεις γης για αυτοκινητοδρόμους. «Για κάθε χιλιόμετρο ενός αυτοκινητοδρόμου διεθνών προδιαγραφών, 65 στρέμματα γης καλύπτονται από τσιμέντο και άσφαλτο (πίσσα)» σελ 19.

Στη συνέχεια οι αναγνώστες παρακινούνται να χρησιμοποιήσουν ένα ερωτηματολόγιο και να πραγματοποιήσουν περιβαλλοντικούς ελέγχους στο σχολείο και το σπίτι. Μεταμορφώνονται σε μικρούς ερευνητές και αναζητούν την προέλευση και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον των χημικών διαλυμάτων καθαρισμού τα οποία χρησιμοποιούνται στο σχολείο και στο σπίτι, των συσκευασιών που ανακυκλώνονται, την κατανάλωση ρεύματος, νερού και χαρτιού που πραγματοποιεί η οικογένεια τους και η σχολική τους τάξη. Η οικολογική συνείδηση την οποία το βιβλίο επιδιώκει να εγγράψει στην καθημερινή ζωή των μαθητών – πολιτών είναι αναπόσπαστο κομμάτι της γήινης ταυτότητας των ανθρώπων όχι μόνο ως όντων μιας κουλτούρας αλλά και ως γήινων όντων.

Το τελευταίο μέρος φέρει τον τίτλο «στην πράξη» και προτρέπει

τους αναγνώστες σε παγκόσμια σκέψη και τοπική δράση. Πόσο «πράσινη» είναι η πολυκατοικία μας, η γειτονιά μας, τα εμπορικά καταστήματα γύρω μας; Υπάρχουν υπηρεσίες ανακύκλωσης και αν ναι λειτουργούν; Πως μπορούν οι καταναλωτικές μας συνήθειες να επηρεάζουν το περιβάλλον;

Το βιβλίο τελειώνει με πληθώρα εναλλακτικών προτάσεων και μια λίστα με όλες τις οικολογικές οργανώσεις και συλλόγους στην Ελλάδα της εποχής εκείνης. Το πληρέστατο για την εποχή του εγχειρίδιο παραμένει επίκαιρο δίνοντας στον εκπαιδευτικό και τους μαθητές τα εργαλεία για να εγκαταλείψουν το προμηθεϊκό όνειρο της κυριαρχίας του ανθρώπου στο σύμπαν, να θρέψουν τον πόθο για μια αρμονική συνύπαρξη πάνω στη γη.

1) Το υπόλοιπο κομμάτι αυτής της βαρβαρότητας προέρχεται από τα βάθη των καιρών φέρνοντας πολέμους, φανατισμούς, εξορίες και σφαγές. Ε. Μορέν, «Οι επτά γνώσεις κλειδιά για την παιδεία του μέλλοντος», Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, σέλ. 68

2) Ο.π σέλ. 66

Άγγελος Νικολόπουλος

Πηγή: Arguments.gr